

## ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΖΟΥΡΓΟΥ 13/05/2015

Ο Ισίδωρος Ζουργός γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1964. Σπούδασε Παιδαγωγικά και υπηρετεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως δάσκαλος. Έχει δυο παιδιά και σήμερα εργάζεται στη Θεσσαλονίκη. Έχει συνεργαστεί στο παρελθόν με διάφορα περιοδικά δημοσιεύοντας ποίηση και πεζογραφία, καθώς και βιβλιογραφικά κριτικά σημειώματα. Έχει επίσης ασχοληθεί με θέματα διδασκαλίας της λογοτεχνίας στο δημοτικό σχολείο και ιστορίας της εκπαίδευσης. Το 1996 συμμετείχε στη συλλογική έκδοση κειμένων για την εκπαίδευση, με τον τίτλο "Αναπνέοντας κιμωλία -γραφές εκπαιδευτικών", από τις εκδόσεις Σαββάλα. Έχει εκδώσει τα μυθιστορήματα: "Φράουστ" (Λιβάνης, 1995/Πατάκης, 2010), "Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού" (Πατάκης, 2000/2007), "Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού" (Πατάκης, 2002/2010), "Στη σκιά της πεταλούδας" (Πατάκης, 2005), "Η αηδονόπιτα" (Πατάκης, 2008), "Ανεμώλια" (Πατάκης, 2011 - Βραβείο Αναγνωστών ΕΚΕΒΙ). Επίσης, συμμετείχε στη συλλογική έκδοση "Ζωολογία του πάνω και του κάτω κόσμου" (Πατάκης, 2009), στη σειρά "Hotel Ένοικοι Γραφής", που επιμελείται ο Μισέλ Φάις.

Λογοτεχνικά και τεχνοκριτικά κείμενά του έχουν δημοσιευθεί στο παρελθόν σε διάφορα περιοδικά. Ακόμη, έχει συμμετάσχει σε τρεις συλλογικές εκδόσεις. Το 2011 τιμήθηκε με το βραβείο αναγνωστών του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου για το τελευταίο του μυθιστόρημα, τα Ανεμώλια.

Τίτλοι έργων του:

- (2014) Σκηνές από τον βίο του Ματίας Αλμοσίνο, Εκδόσεις Πατάκη
- (2012) Ανεμώλια, Εκδόσεις Πατάκη
- (2011) Ανεμώλια, Εκδόσεις Πατάκη
- (2010) Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού, Εκδόσεις Πατάκη
- (2010) Φράουστ, Εκδόσεις Πατάκη
- (2008) Η αηδονόπιτα, Εκδόσεις Πατάκη
- (2007) Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού, Εκδόσεις Πατάκη
- (2005) Στη σκιά της πεταλούδας, Εκδόσεις Πατάκη
- (2002) Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού, Εκδόσεις Πατάκη
- (2000) Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού, Εκδόσεις Πατάκη
- (1995) Φράουστ, Εκδοτικός Οίκος Α. Α. Λιβάνη

Με μεγάλη αγωνία και περιέργεια, θα τολμούσα να πω, περιμέναμε το επόμενο έργο του Ι. Ζουργού. Τίποτα δεν θα μπορούσε να μας προϊδεάσει, ούτε καν η ποιότητα των προγενέστερων έργων του, για το μοναδικό μυθιστόρημα που φέρει τον τίτλο: " Σκηνές από τον βίο του Ματίας Αλμοσίνο". Σίγουρα το μέγεθός του, 785 σελίδες, δεν μας εξέπληξε, παρά μας προετοίμασε για μια ακόμη πανδαισία ανάγνωσης.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται στο οπισθόφυλλο του βιβλίου πως το μυθιστόρημα αυτό **“είναι η ανοιχτή παλάμη ενός χεριού που ακουμπάει στον χάρτη της Ευρώπης του 17ου αιώνα, ενώ κάθε δάχτυλο της αφήγησης, δείχνει και διαφορετικό σημείο του ορίζοντα[...]**

Ο Ματίας Αλμοσίνο, κρυπτοεβραίος στη Βασιλεία της Ελβετίας, διασχίζει από τρυφερή ηλικία τη Respublica Christiana, τη χριστιανική επικράτεια, ορφανός με τον τρόπο του Ντίκενς και δέσμιος της θεοκρατικής καταδυνάστευσης της εποχής του. Χτίζει την ενηλικίωσή του μέσα από περιπέτειες, καθώς αλλάζει μάσκες θρησκευτικής και φυλετικής ταυτότητας, διχασμένος σχεδόν ως το τέλος από το μέγα διακύβευμα που εγκαινιάζει ο αιώνας του: τη γέννηση του επιστημονικού λόγου και την ανάφλεξη του ορθολογισμού απέναντι στη νοσταλγία του θαύματος και στις πιο ακραίες μεσσιανικές προσδοκίες. **“Ο Ματίας Αλμοσίνο είναι μέτοχος του δυτικού πολιτισμού αλλά και του ανατολικού βιώματος, είναι το πρώτο σχεδιάσμα, ένα πέτρινο ειδώλιο του Ευρωπαίου ανθρώπου”.**

Ο Σπινόζα κι απέναντί του οι πιο μισαλλόδοξες συγκρούσεις, ο Ντεκάρτ και ο Σαμπετάι Σεβί, το σύμπαν με τα μάτια της νέας επιστήμης ως μια καλοκουρδισμένη μηχανή και αντίκρου της η αναμονή του τέλους του κόσμου στα 1666 μ.Χ.

Οι τόποι των ταξιδιών αλλάζουν ραγδαία σε μια πλούσια σκηνογραφία: μια διάβαση στις Άλπεις, η Βενετία της παροικίας των Εβραίων και των Γραικών, η Θεσσαλονίκη του Σαμπετάι Σεβί, **του υποτιθέμενου μεσσία του εβραϊσμού**”, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας τον χαρακτηρίζει, η Πάντοβα και το φημισμένο της πανεπιστήμιο, το Τζάντε, η πτώση του Χάνδακα, η Κωνσταντινούπολη των θαυμάτων, το Λονδίνο της νέας επιστήμης, τόποι της Γερμανίας, οι ρουμανικές χώρες των ορθόδοξων ηγεμόνων, η επικράτεια του Μεγάλου Πέτρου με τις στέπες και τα ξεχειλισμένα ποτάμια και, τέλος, ένα όρος που το είπανε Άγιο”. Η Θεσσαλονίκη, πόλη κυρίαρχη και τόπος αναφοράς του συγγραφέα, δεν θα μπορούσε να λείπει από την αποτύπωση αυτή της Ευρώπης του 17ου αι., καθώς, σύμφωνα με τον ίδιο: **“ είναι η περίπτωση πόλης που παραμένει ένα ενδιαφέρον στοίχημα για τη λογοτεχνία της”.**

Με μοναδικό και αριστοτεχνικό τρόπο ο Ζουργός περιδιαβαίνει τη χαρτογραφημένη Ευρώπη του 17ου αι. συνδυάζοντας την ιστορία με τον μύθο, 122 χαρακτήρες, ονόματα των επιστημών, αλλά και ιστορικά ή και μυθιστορηματικά πρόσωπα, όπως ο μυθιστορηματικός χαρακτήρας του Διονυσίου Ρώμα από τον “Θρήνο της Κάντιας” Βαρτάγγελος Νταβιτσέντσα, χώρες, γλώσσες, θρησκείες, ιδέες, επιστήμες, δεισιδαιμονίες και μεσσιανικές προσδοκίες (1666 μ.Χ.), προκειμένου να εισχωρήσει στους “σκοτεινούς” δρόμους του φιλοσοφικού στοχασμού, της αναζήτησης του Θεού, της ανθρώπινης ψυχής και , πώς άλλως, στο δίπολο έρωτας-θάνατος. Αξίζει να σημειώσω και να τονίσω πως 63 βιβλία έχουν αποθησαυριστεί από τον συγγραφέα για το συγκεκριμένο έργο. Όλο αυτό το υλικό κάνει το μυθιστόρημα του Ι. Ζουργού, όχι απλά ένα ιστορικό μυθιστόρημα, αλλά, όπως και ο ίδιος έχει δηλώσει σε συνέντευξή του : **“ένα μανιφέστο Ουμανισμού μέσα στο οποίο δένουν τα μεγάλα θέματα του ανθρώπου: Θεός, θάνατος, ταυτότητα, έρωτας, μνήμη, παιδική ηλικία”.**

Μέσα στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης αυτού του υλικού και στους δρόμους που ανοίγει στον αναγνώστη ο συγγραφέας, πολλά τα θέματα, οι αναζητήσεις και οι προβληματισμοί στους οποίους μας μπει, αλλά και μας βοηθά να συνειδητοποιήσουμε τη

διαχρονικότητα του θέματος της Ευρώπης και του ευρωπαϊού ανθρώπου. Θέμα επίκαιρο, όσο ποτέ ίσως, καθώς το θέμα αυτό παραμένει σε εκκρεμότητα και η ευρωπαϊκή ταυτότητα, παρά τις τοποθετήσεις, τις θέσεις και τις ιδεολογίες, μένει ακόμη θέμα μετέωρο και προς διευθέτηση.

Δεν νοείται να παραλείψουμε και τη σκηνοθετική μαεστρία του συγγραφέα, που με τις εικόνες από τα τοπία των Μπρέγκελ και Ρέμπραντ, μας ταξιδεύει στην Ευρώπη με τα χρώματα και τις αναπαραστάσεις των καλλιτεχνών αυτών, αλλά και δεκάδων άγνωστων ζωγράφων από τις Κάτω Χώρες.

Η φιλολογική μου ιδιότητα δεν μου επιτρέπει να μιλήσω για το συγκεκριμένο έργο χωρίς να επισημάνω τα στοιχεία της γλώσσας και του λόγου που συναρπάζουν στο συγκεκριμένο μυθιστόρημα. Αρχικά, θα πρέπει να επισημάνω πως ο συγγραφέας αξιοποιεί όλα τα είδη γραπτού λόγου : αφήγηση, περιγραφή, διάλογος πλέκονται αριστοτεχνικά προκειμένου να αποδώσουν με ευλαβική ακρίβεια και συνέπεια τα όσα ο συγγραφέας θέλει να μας πει μέσα από το έργο του. Μοναδικής αρτιότητας τόσο οι επιστολές, όσο και οι σελίδες ημερολογίου που περιλαμβάνονται στο περιεχόμενο του μυθιστορήματος, ενώ είναι ταυτόχρονα και στοιχεία που θα μπορούσαμε οι φιλόλογοι να αξιοποιήσουμε για να διδάξουμε με επάρκεια τα βιογραφικά αυτά είδη στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σε ό,τι αφορά τη γλώσσα, για μια ακόμη φορά όπως και στα προηγούμενα έργα του, ο συγγραφέας μας συναρπάζει με τις μοναδικές εκφράσεις του, που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν, και εικόνες όπως:

**“Οι πόλεις της ομίχλης είναι σκαθάρια μες στο γάλα**

**Είχε ανοίξει η ψυχή του σαν τριαντάφυλλο και ρουφούσε το καθετί**

**Οι άνθρωποι ήταν αγριεμένοι εδώ και χρόνια**

**Ο ήχος απ’ το βρασμό του ποταμού ... έσμιγε με το σφύριγμα του αέρα...**

**Τις μέρες που ακολούθησαν, το χωνί της Ιστορίας άδειασε στο λιμάνι ανάκατο έναν ολόκληρο κόσμο”,** (τόσο γνώριμη εικόνα απ’ τις αφίσες προσφύγων στα νησιά μας)

αλλά και αναπάντεχους, όπως συνηθίζω να τους χαρακτηρίζω, συνδυασμούς επιθέτων και ουσιαστικών:

**“Αλογο κουνάβι, ήλιος αθέατος και δειλός, σύμφωνα και φωνήεντα ορφανά, ερμαφρόδιτοι ψαλμοί αγγέλων, άχρονη διαδοχή του ονείρου, ορφανός από φεγγάρι...”**

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή μου αυτή θα ήθελα ν’ αφήσω το ίδιο το κείμενο να σας μιλήσει και να σας διαβάσω μία μοναδική αφήγηση και περιγραφή ταυτόχρονα της σκηνης μετά τον θάνατο της μητέρας του Ματίας, που θα μπορούσε να είναι η διαχρονική απόδοση της εικόνας της απώλειας και του πένθους:

**“ Τα σπίτια του θανάτου ξεχωρίζουν από μακριά. Έξω απ’τα κατώφλια τους στέκει συνήθως ένα άλαλο πλήθος, Συγγενείς, γείτονες και άλλοι, που δεν αντέχουν την αποφορά του τέλους, στέκουν έξω στον δρόμο εξάγγελτοι της**

συμφοράς για τους νεοφερμένους. Το βλέμμα τους είναι συνήθως αμήχανο, τυραννισμένο από μια εσωτερική ντροπή, μια δειλία. Μαθαίνουν στο ρούφηγμα μιας βαθιάς ανάσας κάθε φορά που νιώθουν πως δεν τους φτάνει ο αέρας. Αυτός που πλησιάζει στο σπίτι δεν προλαβαίνει ν' ακούσει τα κακά νέα'τα δείχνουν τα καπέλα τους που κρατούν στο χέρι, τα ξύλινα τσόκαρα που σέρνονται στις πέτρες, ο ψίθυρος σαν το φρούμασμα των αλόγων – τα τσόκαρά τους είναι οπλές που ακονίζονται στο λιθόστρωτο. Ένας, συνήθως ο γεροντότερος, διεκπεραιώνει το αναμενόμενο”.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή και την υπομονή σας

ΣΟΦΙΑ Γ. ΜΕΣΙΓΚΟΥ